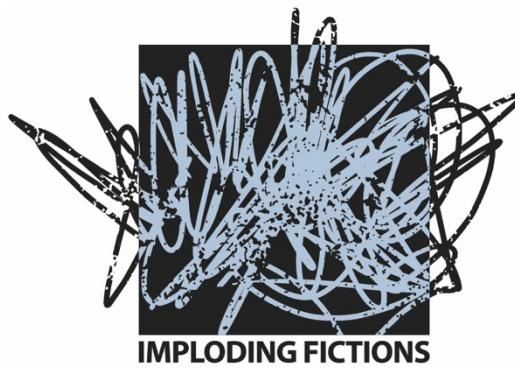

Øystein Ulsberg Brager, delt kunstnerisk leder
Lørenveien 55a, 0585 Oslo, Norway
Mobil: 0047 986 37 123
implodingfictions@gmail.com
<http://www.implodingfictions.com>
<https://ameliapodcast.com/>
Organisasjonsnummer: 985 466 912

Oslo, 10.10.25

Åpent brev til styret i Fond for Utøvende Kunstnere

Kjære Cathrine Nyheim, Andreas Fliflet, Ida Sofie Laland, Brynjar Rasmussen, Espen Mauno, Terje Tjøme Mossige og Mathilde Orlén,

Den 10. oktober ble min søknad til FFUK avvist av administrasjonen i FFUK. Jeg hadde søkt om støtte til fiksjonspodcast-prosjektet «Beaks and Bills». Søknaden ble avvist på følgende grunnlag:

«Denne søknaden kan ikke godkjennes da den faller utenfor våre støtteordninger. Det kan ikke søkes støtte hos FFUK til innspilling av podcast/radioteater. Film og/eller radio regnes ikke som scenisk prosjekt.»

Jeg forstår så klart at fondets administrasjon må følge nåværende retningslinjer. Det jeg ønsker å stille spørsmål ved, og som jeg håper fondets styre kan ta opp til diskusjon, er hvorvidt det er riktig å ekskludere lyddrama, deriblant fiksjonspodcast, fra deres støtteordninger.

Sjangerne som utøvende kunstnere uttrykker seg gjennom har utviklet seg mye de siste årene. Skuespillere, dansere, musikere og sangere benytter digitale uttrykk som sin foretrukne flate. Burde FFUK vurdert å legge til en kategori for lyddrama, eller inkludere lyddramaprojekter i en eksisterende kategori?

De forskjellige søknadsordningene i Norge må åpenbart trekke opp relevante retningslinjer for sine nedslagsfelt, og de må være forskjellige fra hverandre. NFI støtter film, men ikke scenekunst, mens Norsk Kulturråds Scenekunstordning støtter scenekunst, men ikke film. For eksempel.

Men hvor finnes støtten til lyddrama? Og hvor skal FFUK plassere seg i dette landskapet?

Jeg har tidligere forsøkt å søke midler til dette prosjektet fra NFI. De var tydelige på at de ikke støtter podcaster eller radioteater. Dersom det ikke er en visuell komponent, faller det utenfor hos dem. Kulturrådet har heller ingen dedikerte søknadsordninger til radioteater eller podcast. FFLB Tekst har tidligere nevnt podcast som en av sjangrene de støtter, men det gjaldt altså kun tekstutvikling og ikke produksjon. Det gjenstår å se hvordan de definerer sine nye kategorier nå som de har omstrukturert sine tildelinger.

NRK lyddrama har i mange tiår i praksis hatt monopol på sjangeren lyddrama. Andre radiokanaler har glimtet til med en sketsj eller en påskekrim, men det er få eksempler. I det frie scenekunstmiljøet har det også vært spede forsøk, men også der lite å vise til. Det er ikke sunt med et kunstnerisk monopol. Det burde gå an å lage lyddrama utenfor NRK. Landskapet er heldigvis i ferd med å endre seg. De siste årene har vi sett at norske lydbokprodusenter har begynt å produsere originale, norske lyddramaer. Jeg kjenner også til flere i det frie feltet som skriver på lyddrama og lydfiksjon av forskjellig art. Selv har jeg skrevet og regissert fiksjonspodcast siden 2017, blant annet «The Amelia Project» med mitt eget kompani Imploding Fictions og «Nordlandsbanen: Krigsfangenes spor» for Nordland Teater.

Lyddramaprojekter varierer i størrelse, kompleksitet og innhold. Noen er mer kommersielle i natur, andre mer kunstneriske. Noen har større muligheter for egeninntjening, andre mindre. Noen er laget av amatører, andre av profesjonelle aktører. Hvis FFUK opprettet en egen kategori for lyddrama, ville prosjektene som kom inn nådd opp kunstnerisk og kvalitetsmessig? Det vil være opp til fondets styre å vurdere. Men dersom prosjektene ikke en gang når fram til fondets styre, fordi de i utgangspunktet er utelukket på grunn av sjanger, kan det ikke gjøres en kunstnerisk kvalitetsvurdering. Jeg mener at lyddrama som sjanger fortjener å vurderes og gis en mulighet til å eksistere, på lik linje med scenekunst og musikkalbum.

Til manusutviklingen av «Beaks and Bills» har jeg mottatt støtte fra Statens Kunstnerstipend, Diversestipend, FLLB Tekst og Dramatikkens hus. Som dramatiker er altså fiksjonspodcast en anerkjent sjanger hos enkelte aktører. Men når det kommer til produksjon, faller min sjanger tydeligvis mellom alle stoler – i hvert fall hos FFUK, per i dag. Jeg håper det kan endre seg.

Jeg vil argumentere for at lyddrama, og derfor fiksjonspodcast, burde støttes av FFUK. Mine argumenter har utgangspunkt i fondsloven og fondets egen beskrivelse av sitt formål. Men la meg først definere begrepet «fiksjonspodcast» så ikke det er noen misforståelser.

Fiksjonspodcast er en form for lyddrama. Forskjellen mellom fiksjonspodcast og radioteater er først og fremst distribusjonsplattformen. Produktet er altså ikke distribuert via lineær radio, men er i stedet strømmet via en podcastplattform. To sentrale konsekvenser av det er at publikum lytter når de selv vil, samt at produktet per definisjon er tilgjengelig globalt. Kunstnerisk sett så utgjør det en forskjell at lytterne i hovedsak bruker hodetelefoner, og ikke lytter til en høyttaler.

Den formen for fiksjonspodcast som jeg lager er dialogdrevet og framført av profesjonelle skuespillere. Det er altså ikke snakk om lydbok, og det er ikke snakk om en talk-show-podcast. Det er et kunstnerisk verk, med en dramatisk fortelling. Utøvende kunstnere utøver sitt fag for å formidle innholdet. Jeg jobber både med norske og utenlandske skuespillere. I søknaden jeg sendte inn var søknadssummen fra FFUK øremerket de norske utøverne.

På FFUKs nettside står det:

«Stortinget har fastslått at Fond for utøvende kunstnere nå er et rent kulturfond, og Fondets midler skal benyttes til støtte for profesjonelle utøvere som bor og har sitt virke i Norge, og **til norske innspillinger**. Fondet skal **sikre bredde i uttrykksformer**. Som kulturfond har man - innenfor de økonomiske rammer vi har til rådighet - også en forpliktelse overfor landets innbyggere: at disse har tilgang til levende utøverprestasjoner **innenfor alle sjangere** og utøverkategorier.»

I Fondslovens § 1 står det:

«Ved avgifter som pålegges etter bestemmelsene i denne lov opprettes et fond til støtte for utøvende kunstnere og **produksjon av opptak av utøvende kunstners prestasjoner**. Med utøvende kunstnere menes her musikere, sangere, skuespillere, dansere, dirigenter, sceneinstruktører og andre som gjennom sin kunst framfører åndsverk eller tradisjonsuttrykk.

Støtte kan gis til utøvende kunstner som bor og hovedsakelig har sitt virke i Norge.

Produksjonstilskudd kan gis til innspilling foretatt i Norge fortrinnsvis med utøvende kunstnere som nevnt i første punktum og produsent som hovedsakelig har sitt virke i Norge.»

(Mine uthevninger.)

FFUK støtter per i dag blant annet innspillinger av musikkalbum og levende konserter, samt prøver til og framføring av levende scenekunst. Det er altså *ikke* sånn at fondet kun støtter innspilte verk, eller at dere kun støtter levende framføringer. Når det gjelder musikere og sangere forstås utøvende kunstnere som *utøvende* både i studio og på scenen. Hvorfor gjelder ikke det samme for skuespillere?

Burde ikke «produksjon av opptak av utøvende kunstners prestasjoner» kunne gjelde skuespillere? Burde ikke en «innspilling foretatt i Norge» også kunne gjelde et fortellende, dramatisk, dialogbasert verk?

Hvis det er viktig med «bredde i uttrykksformer» «innenfor alle sjangre», gir det ikke grunnlag for å også gi støtte til fiksjonspodcast?

Det finnes mange digitale uttrykksformer bortsett fra podcaster. TikTok og Instagram er ikke min verden. Hvorvidt *reels* hører hjemme hos NFI eller FFUK, eller ikke burde defineres som kunst i det hele tatt, det skal ikke jeg ikke mene noe om. Men jeg vil anmode fondets styre om en ting:

Ikke slå fiksjonspodcast i hartkorn med andre digitale kunstformer. Det er fort gjort å tenke at performativ digital kunst blir for stort, for uangripelig, for vanskelig å definere, og dermed overkommelig.

Men det er ganske lett å definere lyddrama. Og det er lett å sammenligne skuespilleres og sangeres prestasjoner i et lyddrama med deres prestasjoner på scenen, eller under i innspillingen av et album.

Jeg håper min kunstform kan inkluderes. Den består av utøvende kunstnere som gjennom sin kunst framfører åndsverk.

Jeg ser fram til å høre fra dere.

Med vennlig hilsen,

Øystein Ulsberg Brager

*Sceneinstruktør og lyddramainstruktør
Delt kunstnerisk leder for Imploding Fictions*